

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 8.

21. (8.) фебруар 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круна на целу годину.
Изази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-uteza 4.

Изази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Краљева порука.

У прошлome броју саопштили смо дословно Превишње Краљево писмо, које је Његово Величанство благоизволело управити на преузвишенога г. грофа Стевана Тису, председника министарства. Прошло је по године дана ратовања на које се господар и врховни бриговођа наше државе осврће, те захвално опажа пожртвовно понашање верних Му народа у овоме тешкоме времену. Знао је Он од увек да смо ми вољна и верна снага Његова, али је оно, што смо ми учинили за ово по године наметнутога нам рата, достојно сваке хвале и признања краљевога. Наложиио је министру председнику да објави народу то краљево признање и очинску захвалност.

Ко овако искрено пише, ко са оваким усрдним, топлим речима захва-

љује својим народима њихов надчовечни труд, тај уочава сваку па и најмању појаву, тај се овако брине за све и сва, тај је, уз пожртвовност својих народа, у стању да одбрани и сачува своју државу од свакога зла.

Топло краљево срце хвали у овој поруци не само врлине јуначке нам војске, него одаје хвалу нарочито Његовим народима, њиховом самоуздању, племенитом одушевљењу, њиховој готовости са којом су се прилагодили ратним приликама, њиховим жртвама које су за успешно ратовање тако вољно поднели.

Са синовном љубављу примамо захвално краљево најтоплије признање и врло нам годи, да нас ословљава врховни господар наше војске не само као врховни господар обранбене силе, него као добри краљ наше државе, који се брине и за нас који

смо на дому останули. Ко буде писао споменицу о овом данашњем ратовању, тај ће уписати у њу и то: да смо и ми, који остадосмо на дому, са истом истрајношћу и истм прегаштвом борили се као и они што одоше на бојишта. То што грађани: људи, жене, девојке и деца, вршише и врше још и данас у рату овоме такмачи се са оним што чине наши јунаци на бојним пољима. Нашем прегаштву, нашем пожртвовању, неуморном истрајном раду, заиста се диви цео свет. И сам краљ признаје да смо ми овде на дому напоредо са нашом војском стојали на бранику Отаџбине, допуњујући рад један другоме. У овај поруци не говори војник војницима, него говори брижни, добар отац Својој милој и драгој деци.

У овим тешким и тужним данима овако лепо и тогло признање дира нас у срце. Краљево око види све, осећа наше боле и невоље, али испи-сујући ове миле речи са свога очинскога срца, улива нам краљ наш и земље господар новoga поуздања, да не клонемо него да истрајемо до краја — те да ведром душом дочекамо дане наше коначне победе.

Покушаји Мађарске Земалске Газдинске Задруге са вештачким ђубрењем.

II.

Ова Газдинска Задруга покушавала је прошле године да ђубри кромпир са вештачким ђубретом па се уверила, да род кромпира не само да исплаћује

трошак вештачкога ђубрења него да доноси и лепу хасну.

Покушавало се од више руке да би се уверили шта је корисније: да ли када се ђубри кромпир само са суперфосфатом или са калисуперфосфатом, односно са калисуперфосфатом и сумпоругљичким амонијак.

Покушаји су показали: да је кромпир врло благодаран не само према суперфосфату него и према калију а особито према сумпоругљичком амонијаку — јер они су покушаји донели највећу хасну, при којима је кромпир добио потпуно ђубре, то јест калисуперфосфат и сумпоругљички амонијак. Оне табле, које су добиле само суперфосфата, донеле су просечно само 23 круне чисте хасне по катастралноме јутру, а оне табле, које су добиле 150 килограма суперфосфата и 50 грама сумпоругљичкога амонијака, донеле су просечно 75 круна чисте хасне.

Већу хасну дала је она стабла, која је нађубрена само са 150 клгр. суперфата и 50 клгр. сумпоругљичкога амонијака него она, која је нађубрена са 200 клгр. суперфосфата и 50 клгр. сумпоругљичкога амонијака. Посипање калисуперфосфата и сумпоругљичкога амионака дало је највећу хасну само на оним земљама, које су биле у великој мери песковите.

Према томе најбоље је на смољници посути пре сејања кромпира 150 клгр. суперфосфата помешаног са 50 кгр. сумпоругљичкога амонијака. По песковитој земљи најбоље је ђубрити са 160—180 клгр. калисуперфосфата и 40—50 клгр. сумпоругљич-

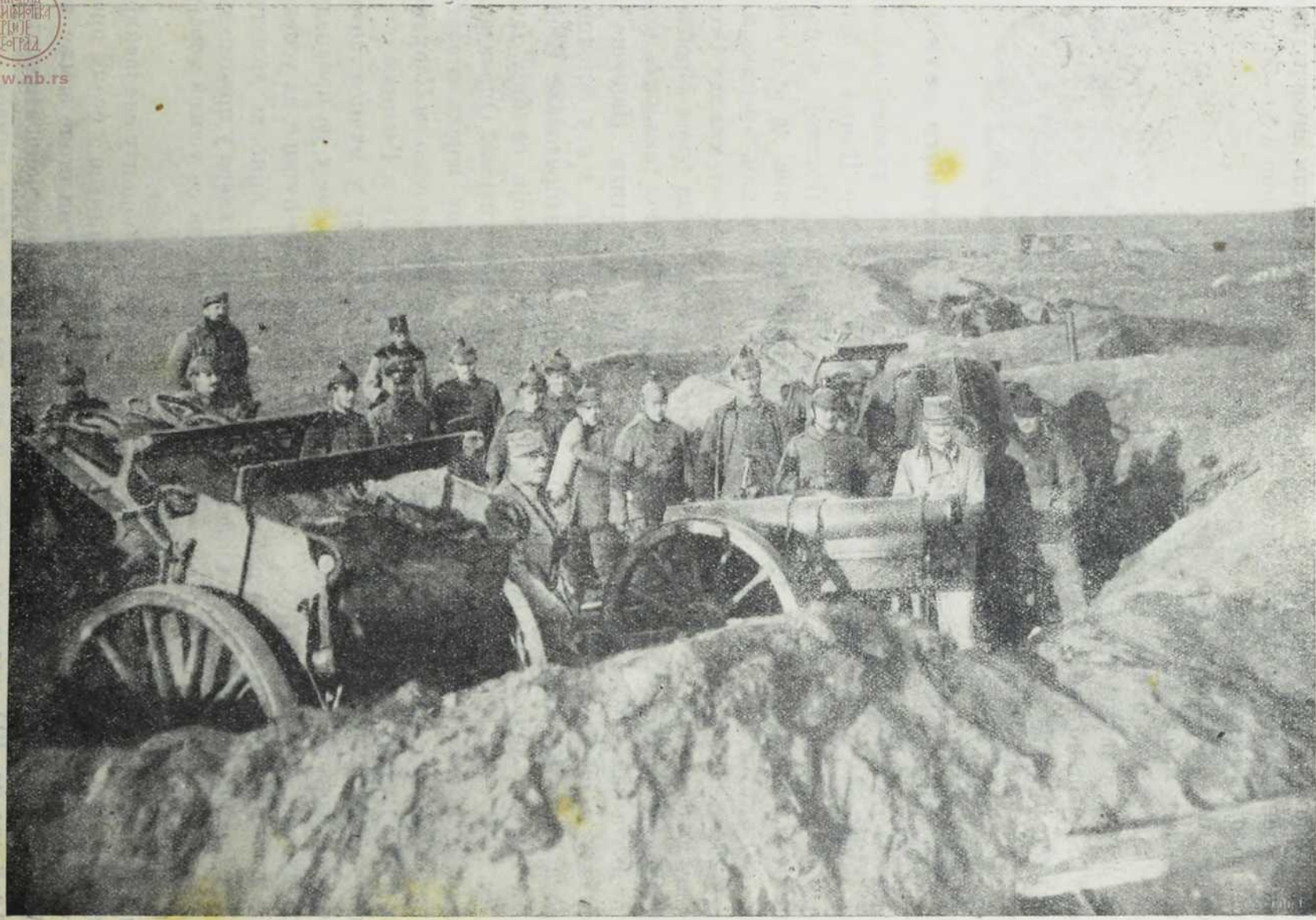
Ћубрење винограда.

Ћубрење је зими најважнија посао у винограду. Ко хоће да одржи свој виноград у снази да му увек роди, треба да накнади земљи ону снагу, коју је чокот из ње исисао а то ће учинити тиме, што ће од времена до времена свој виноград наћубрити. Виноград може и у најбољој земљи само дотле да роди, докле му чокот налази у њојзи хране, а кад понестане те нужне хране, виноград ће све то слабије терати, па и слабије родити. Виногради који су иза филоксере зановљени ишту више ћубрења. Каламљена лоза, американка, јаче тера па боље и роди него домаћа лоза. Због тога исисава американка из земље и већу храну, коју ваља земљи да накнадимо, јер ће земља сустати па ће нам се виноград изјаловити. Нарочито ваља редовно ћубрити виноград, у који се убризгава сумпоругљик, јер тај угљик дави не само филоксеру, неко штоди и танким жилицима чокота, те он мора из године у годину да истера те жилице изнова, па ако не находи довољно хране у земљи, ти ће бивати све слабији и мање ће рода доносити. Уреднога ћубрења ишту и виногради засађени у пескуљи, јер је та земља обично врло мршава. Ти су виногради обично првих година врло родни, јер

се у песковитој земљи жиле бујније развијају, али те бујне жиле сисају сву храну из земље око чокота — чокоће ће почети да кржљави те ће све мање родити.

За виноград је најбоље ћубре добро измешано шталско ћубре, јер то може да поврати земљи све оне састојке, која су јој нужни за храну чокота и то у оној мери која јој треба. — Шталско ћубре добро је за сваку врсту винограда, али ако газда може да бира са којим ће ћубретом да наћубри свој виноград, то нека песковиту, кречну, једном речи жустру земљу ћубри крављим или свињским ћубретом, јер ово ћубре спорије труне и дуже утиче на земљу.

Шталско ћубре ваља с јесени или преко зиме извозити у виноград па га по њему наједнако просути и кад се виноград одгрне 15 центиметра дубоко укопати. Добро ће учинити газда ако свој виноград подели на чланове, те сваке године наћубри једнаки број чланова. Ако су поједини чланови винограда мршавији те чокоће им слабије роди, може газда те чланове и преко реда ћубрити. Бива да газда и крај најбоље воље не може да прибави себи онолико ћубрета, колико би му требало да наћубри свој виноград. Тада ће најбоље урадити ако прибере себи мешанога ћубрета, компоста, који је исто тако добро ћубре, особито за оне винограде који не роде много, али дају изврених врста вина. Компоста може сваки газда да набави себи са врло мало труда. Нека ископа на доњем крају свога винограда на хладовитоме месту пошироку

Аустро-угарске чете са Немачкима у Пољској.

и дубљу јаму, па ту нека редимице слаже зелени ластар кад залама виноград; коровине кадга окопава; земљу и блато што је киша спрала и сложила у јаме и бразде; пепео из пударске колебе; прашину са оближњег пута; сухо лишће са дрвећа и други смет. То смешано ђубре треба кашто и полити, преврнути и на ретко решето просејати. Од овога мешаног ђубрета треба за јутро винограда 200—250 метера или по чокоту 4 килограма.

Местимице, где газде немају довољнога шталскога ђубрета, испомажу се они и вештачким ђубретом. На пешчано земљиште посипљу годишње по 200—250 килограма суперфосфата; 100—125 кг. 40% калиђубрета; 100—150 кг. чилске салитре. Суперфосфат и калиђубре посипљу с јесени после загртања а закопају га при одгртању а чилску салитру с пролећа у два оброка. Први оброк кад је лоза 10—20 цм. дугачка а други кад је израсла 60 цм.

Ако је виноград на равници, није нужно чилску салитру закопавати, али је то нужно при полојитом земљишту; да је не би киша спрала, ваља је загрнути неколико центиметара дубоко.

За ђубрење винограда употребљује се и сушено крмеће ђубре, од којег се посипље 12—15 метера по јутру или ти 200—250 грама по чокоту. Ово ђубре се наједнако после око чокота, закопа се плиће или се онда загрне кад се виноград одгрне.

Уз ђубрење крмећим ђубретом ваља узети по 100 килограм супер-

фосфата а у песковитим виноградима осим суперфосфата још и 50—70 кгр. 40% калиђубрета.

Огледало светскога рата.

За двадесетипест хиљада ратних заробљеника јављају Немци о бојевима у Источној Пруској, а наш генералштаб извештава, да је у карпатским и буковинским бојевима заробљено двадесетдевет хиљада Руса. То је успех; но и од броја заробљеника више значи оно земљиште, које смо од Руса повратили. Највише је заузето у Буковини, а и у источном делу Карпата смо напредовали. И око Дукла-кланца, за који се бију јаки бојеви, слаби руска војска. Оправдана је нада, да ће наше војске отерати све слабије Русе не само из Карпата, него и из Буковине и Галиције.

Руски листови су у мучном положају. Неудаће не смеју да признаду и тиме тумаче своје ћутање, да успехе морају у највећој тајности држати. Питамо: има ли примера у прошлости светских ратова, да се успеси морају прећутати?

И на западном бојишту све јасније бива, да су се Французи у свему преварили. Не могу ни стопе земље да натраг поврате од освојеног земљишта, и ако им је то била намера, да се

Наше топовије крај реке Пилице.

појаве у немачкој престоници, у Берлину.

Уопште је стање такво, да и штампаруско-француског пријатељства мора да призна преимућство двојнога савеза и предвиђену неудаћу све слабијег непријатеља.

Важно ради знања.

I.

Наша газдинска снага је у земљи а народна снага је на тешкоме искушењу. Ми друге снаге и немамо осим ове наше ратарске. То се видело у ово ратно време најбоље. Наша трговина и индустрија клонула је на први ударац, али наша земљорадња је издржљива а кад би нам и она клонула, ми бисмо били надбијени, пропали бисмо. Наша земљорадња бори се снажно — а да не би у овој тешкој борби клонула, помаже јој наше високо Министарство пољопривреде на свакоме кораку. Најновија помоћ састоји се у:

Набавци пролећног семена за усев.

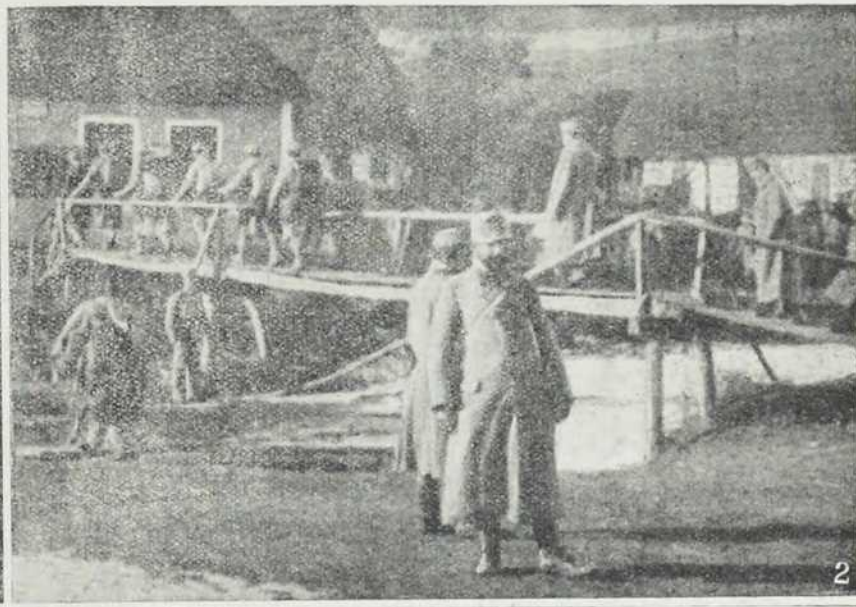
Једно од најжурнијих и најважнијих питање јесте то: где ћемо набавити пролећног семена за усев? Преузвишени г. барон Имре Гиљањи министар пољопривреде, ставља газдама на расположење велику количину семена за пролећно сејање. Ово је семе: пролећна пшеница, јечам, зоб и кукуруз. Семе се може купити код Мађарског Земљорадничког Савеза (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 29. sz.)

Цену овога семена утврдили су са делимичним урачунањем врећа тако, да набавку, провизију, превоз у сложипште као и претек код врећа подмирује Министарство пољопривреде. Цене су са врећама заједно по метерској центи следеће:

- Пролећној пшеници К. 48.—
- Пивскоме јечму • 32.—
- Репи за пићу • 29.—
- Зоби • 26.—
- Кукурузу округлом • 27.—
- Банатском кукурузу • 24.—

Осим ових цене терети купца превоз железницом из Будапеште односно магацинарина од железничке станице му. Нарудбина се има учинити око 15. Фебруара код Мађарске Земљорадничке Задруге. Не чини ништа ако се нарудбина за који дан и одоцпи, али опомињемо газде, да се што пре пожуре са нарудбином; јер ако се окасне, неће моћи добити семена. Нарудбини ваља прикључити и сведоцбу Опћинскога Поглаварства да је семе заиста потребно за пролећно сејање и уз то и 5 круна капаре за сваку метерску центу нарученога семена а шиље се све то поменутом Мађарском Земљорадничком Савезу. — Остали износ наплаћује се поузећем заједно са трошковима превоза. Ако би поменути Савез све семе био већ распродао, те не би могао поручено семе добавити, известиће Савез поручиоца о томе за времена и вратиће му бесплатно послату капару.

Министарство пољопривреде учинило је путем Мађарског Земљорадничког Савеза све што је нужно да се по-

1. Прекрхано руско оружје. — 2. Чете у продаву. — 3. Генерални штаб. — 4. Улави.

ручено семе за пролећни усев на време превезе — али у ово ратно време нико не може да буде одговоран за брз и тачан превоз, јер се не може знати шта ће се томе све испречити. За то већ сада опомињемо газде: да ни Министарство ни Савез не могу преузети за то одговорност да ће железница семе за усев заиста тачно и превести. Ако се дакле тај превоз не би могао преузети, поручилац осим накнаде капаре не може ни тражити ни добити друге отштете.

Пошто је Влада учинила све што се могло од ње ишчекивати, држимо да неће бити сметње при преважању семена, те зато и опомињемо газде да се пожуре са наручивањем семена.

Без семена земља нам не може родити. Ако сада не посејемо сваку стопу своје земље, ако је добро не обрадимо, онда тешко да ћемо у овоме рату победити. Па томе знајте: да данас срећа наше миле Отаџбине зависи од семена за пролећно сејање и од вреднога обрађивања наше земље! У то име Боже помози, браћо ратари!

Таманење гусеница зими.

Сваки баштован знаде како је корисно да се тамане гусенице. Њих треба таманити и зими; јер је тада много лакше скидати са дрва гусенична гнезда, боље се виде на дрвету а и газда је зими доколнији на тај посао.

Када разгледамо испуцану кору, падају нам на њојзи неке чудновате мрље жућкасте као труд. Загребе-

ли мало у оваку мрљу, видићемо да је само лабаво прилепљена за воћкину кору, да се састоји из неке fine длаке, испод које имаде пуно ситних као маково зрно сивих јајцади. То су јаја онога златорунастога врло штетног лептира која ваља истребити. Ми ћемо ова јаја тако истребити, што ћемо их усути у некакав суд пазећи брижљиво да их не проспемо по земљи.

Воћци испод испуцане коре и на стаблу по маховини има чудо много штеточиња. И те ваља истребити. Најбоље ће бити ако гусенична гнезда сагоре.

Забрањен извоз врећа. Угар. и Аустријска Влада су споразумно забраниле извоз пуних и празних врећа. Празне вреће могу се само на ту цел извести ако ће се у њих пушити роба која ће к нама увозити — и за то се мора положити извесна јамчевина. Забрана ова односи се само на ваше од десет врећа.

Мађарска газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље те држи исказ **земља, продаваца и купаца.** Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса: Budapest, IX., Ullői út 25. szám.

5

6

7

8

5. Табор у селу. — 6. Таборски берберин. — 7. Топови пред шумом. — 8. Табор испод Карпата.

Одликовање домобранскога министра. Његово Величанство краљ наш одликовао је министра домобранства преузвишеног г. барона Самуила Хазајн војничким крестом за заслуге првога реда у призивање рада око допуне ратујуће војске.

Изјава немачкога престолонаследника. Један амерички новинар молио је немачкога престолонаследника да се изјави о ратовању:

— Сваки немачки, аустријски и мађарски војник — рекао је престолонаследник — сигуран је да ћемо ми победити. Уверен сам да ће доћи време када ће се и Француска и Русија осветити и увидети да су они били само маљ у рукама Енглеза. Надамо се да ће Америка бити праведан судија у сваком питању које се подложи њезином суђењу.

Немци о нашим хусарима. Један немачки лист доноси овај словопој о нашим хусарима: «Хусари су јавна војске аустроугарске монархије, подносе радо и весело све јуначке напоре. Нарочито се одликовао у борби 4-ти дугошки хусарски пук. Воје их се Руси као живе ватре; не знам кад су бољи да ли на коњу или у стрељачкоме рову или кад су у извидници па тек у јуришу са карабином и кундаком. Непријатељ није до сада заробио још ни једнога нашега хусара ма да су од првога дана непрекидно у ватри били. Сви су официри одликовани па и сваки десети војник. Особито се одликовао један наредник, који је једну бачену непријатељску гранату брзо зграбио, пре него што ће пренути, голим рукама, те је хитно у непријатељске редове, где се распукла и покор људи поубијала.»

Нови новац. Још у почетку рата осетила се несташница ситнога новца. Нове банке од две круне нису могле да сасвим подмире ту оскулицу. Са свих страна се

вахтевало да се издаду банке од једне круне. Као што смо извештени већ се штампају банке од једне круне и издаће се тих банака за сада 20 милиона комада а ако после устреба и више. Још се смера да се кује од никла новац у вредности од по круне и сав је изглед да ће се и тај нови новац дати у промет.

Путни листови за иноземство. Преузвишени г. министар унутарњих послова наредио је да се у путни лист, за трајања рата, прилепи фотографски снимак путника, на који се удари жиг министарства. Са овом наредбом се бране власти од пробисветских шпиона. Овака наредба постоји и у Немачкој.

Допуна откупне цене дувана. Преузвишени госп. министар финансија Јован Тежески одредио је споразумно са министром аустријским да се произвођачима дувана у год. 1915. плати при откупу њихових производа за десет постотака више но до сада.

Живинарство и рат. Преузвишени министар пољопривреде г. барон Имре Гиљан известио је Земаљску Живинарску Задругу, да ове године не може тако снажно потпомагати произвађање живине те мора да обустави делење врпљивих грла племенитих раса, али је изглед да ће то моћи наставити чим mine ово ратно време.

Богат отац. Наша пословица вели: «није оно богат који има шест волова него је оно богат који има шест синова.» И од тога богаташа је Ђура Протић, сељак из Трестинак, у Пожешкој жупанији, који има девет синова од којих се њих седам боре на бојноме пољу.

Дубока старост. У Вршцу је пре неки дан умро најстарији Вршчанин — Милан Торбаров у 114-ој години живота. Родбина му прича да овај сирови старац није никад у веку му био ни један дан болестан и да је све до смрти своје био увек свеж и присебан.

Забрана продаје војничке опреме. Министар унутарњих послова преузвишени г. Јован Шандор издао је наредбу којом забрањује да се продају ствари нађене на бојишту и околици му а спадају у војничку ратну опрему. Налазак тај има се предати било најближем војеном заповедништву било пак управној области.

Молитва Богу.

Вој се бије, крв се лије
 Тамо горе у Карпати,
 Нит' ту стати, нити спати
 Нит, одмора души дати!
 Душмански се тамо кољу
 И у брегу и у долу!
 Да л' Ти, Боже то нареди
 Искушење ово Ти одреди?!
 Ако ј' тако, душа вели моја:

Буди воља твоја!

Но једно Те молит' могу:

— од малена учио сам
 молити се Богу —

«Силан ли си, Спаситељ си
 Сваке правде Бранитељ си
 Па нареди, па упути
 Војак овај да престане љути!
 Зора мира да нам сване,
 Сунце среће да огране
 Да с' војници дома врате
 — Сви Ти ову молбу прате —
 Да загрле миле своје,
 Да заору њиве своје,
 Па да славе Тебе, Бога,
 После Бога, Краља свога
 Отаџбине док је ове!»

У Кумани, 1915.

С. А. М. парох.

Два јуначка брата.

(С јужног ратишта.)

Кад је Шабач био други пут заузет, похиташе наше храбре чете почетком месеца новембра на јуриш против јако утврђеном Мишару на југу споменутога града.

Срби су своје, већ од нарави добро утврђене позиције, технички још тако појачали, да се је на први поглед разабирало стручно скавањање. Ц. и кр. ловачки батаљон бр. 23. који се састоји понајвише од Румуна, с ма-

њим својим делом од Мађара и Немаца из Ердеља, помицао се уздуж Саве у непрестаној ватри српских граната и спрашнела.

Батаљон је отпочео то своје кретање дне 3. нов. у 2 сата и 30 часова по подне, те је — поред све јаче непријатељске пуцање — још пре сутона, протерао српску инфантерију из два, једног за другим подигнута положаја.

Премда је батаљон, уз врло живахно и јуначко опирање непријатељево, знатно одмакао од осталих наших чета, које су њему на десно напредовале, било је одлучено, да се по што по то задржи оно, што је освојено, па се у то име почели наши ловци већ укопавати.

Срби, који нису могли преболети губитак двају својих шанцева, хтедохе искористити положај нашега батаљона, те покушаше у 7 сати на вечер — дотле се било већ сасвим смрачило — навалити на лево крило нашега батаљона, те претети шанцеве, које смо одузели.

Али су ту правили «рачун без бирташа.»

Заповедник нашега оделења, капетан Дагоберт Тот, који је заповедао још двома ловачким сатнијама, био је одвише опрезан и искусан, а да не би и за тајслучај био приправљен.

Он дакле одбије српски нападај с толиким успехом, да Срби те ноћи нису више ни покушавали освојити своје пређашње позиције.

И за каснијих бојева око висова у М... између 4—8. нов. одуп'о се је капетан Тот личном храброшћу и zgodним размештањем свога батаљона, наносећи непријатељу великих губитака.

Тако му је пошло за руком дне 6. нов. у 6 сати и 30 часова изјутра разборитим, заједничким радом с нашим мониторима, којих се Срби толико боје и толико их мрзе, да је заробио десно српско крило (2 часника и 156 момака), чиме је најбољим начином припремио наш скорашњи нападај.

Овај нападај изводило је свих пет компанија ловачког батаљона, па је том приликом пao јуначком смрћу брат споменутога капетана, надпоручник у причуви Бено Тот, бојећи се на десном крилу батаљона. Али ни овај тешки губитак — Бено је био Дагобертов једини брат и отац троје необскрбљене деце — није могао енергију и осећај дужности зауставити у овој чистој војничкој нарави.

Да се паломе надпоручнику исказе последња част, у неколико махова је безуспешно

покушавано — којом је приливом момчад, јављајући се добровољно, починида чудеса од јунаштва — да се спаси мртво тело надпоручниково. Напокон и то пође за руком дне 7 нов. на вечер. Земски остатци овог храброг частника били су на жељу његова брата однесени у близину Саве и тамо привремено укупани и једном мјесту, које се тамо налазило, — јер је поради непрестане ватре било искључено помишљати, да му се тело однесе у домовину.

Једноставни, али зато тим дирљиви погреб, извршен је дне 8 нов. раном зором, пре него што је наш батаљун наставио нападање.

Капетан Тот, чим је укупао свога брата, опет се прихватио службених послова, тако да је течајем првих доподневних сати могао поднети најлепши извештај о раду свога одељења, тако да му је бригадно заповедништво поверило опће извешћивање о српском источном криду.

Сместа се храбри капетан даде на посао с једним водом и једном пушчаном брзометком, да изврши опасну али частну задачу. Већ је био далеко одмакао уздуш Саве све до једне скупине кућа, коју су Срби држали, те их иза врло огорчене борбе оданде протера. Да узмогне погледом даље досећи, погне се сам капетан на кров једне кућа. Наслонивши се на димњак, стане проматрати околину, кад ал из најближе близине погоди га једно таче скривених Срба, који се одмах иза тога дадоше у бег. Таче, које је продрло управо изнад желудца, изашло је опет на другој страни напоље.

Унаточ овој тешкој рани доврши капетан Тот своја опажања, те се тек онда спусти с крова. Још је таче пешнице да оде до прве телефонске станице, али му организам одкаже даљу послушност. Морали су га понети на носиљци.

Кад је Тот опазио, да га момци носе на повијалиште, забрани им то, те морадоше окренути прама телефону, кад су видели, да он не мисли попустити. Изврши овај часник није мировао, док му није пошло за руком, да — поред све тежине своје ране не поднесе извештај о опажањима, која је стекао на крову.

Савијајући се од болова лежао је на носиљци и диктирао на телефонској станици једном надпоручнику до најмање ситнице све, што је опазио, те је изradio, да се овај извештај одмах јави и заповедништву дивизије.

На основу његова извештаја могле су се још истога поподнева мирно одредити све диспозиције за сутрашњи нападај, тако да су све чете биле доста рано упућене да се приправе без журбе и темељито.

Капетан Тот — премда је због силно изгубљене крви готово умирао — још је поименце могао напоменути све часнике и сву момчад, која су се за пет дана борбе под његовим заповедништвом највише истакла, да добију награду и одликовања.

Ова црта истините војничке бриге за своје подчињенике, доказује, како је капетан Тот озбиљно схваћао своје заповедничке дужности, јер је и у часу скоре смрти мислио на своје суборице.

Но све ово није била још граница самопрегора и запостављања самога себе. Јунак још ни сада није мислио на себе, него на своје другове и на свој драги батаљон, којему је био најстарији члан; на концу свога извештаја опростио се од батаљонскога заповедника и свих колега доиста дирљивим начином, пошто је зажелио читавој нашој храброј армији успехе и коначни сретни завршетак рата.

Тек сада допусти капетан Тот да га однесу на превијалиште.

Дивизионар је исказао част овом јунаштву, ванредном осећају дужности и колегијалности тиме, да је напре дао читав извештај Тотов, без икаквога изостављања, хектографирати, па га тако разаслао свим својим четама, долајући, да ће сваки и сам знати из тога извештаја сложити себи коментар.

Капетан Дагоберт Тот, који је већ преташњим својим јуначким држањем пред непријатељем добио бронзану колајну на врпци с војним крстом од Његова Величанства, добио је за последње своје дело железни крст трећег степена с ратном декорацијом.

И воља Божја одредила је, да се капетан Тот — ипак спасе.

Овај јунак данас је већ изашао из болесничкога кревета. Пожртвеном настојању његове заручнице пошло је за руком, не само да му одржи живот, него да му и даље оздрављивање тако подпомогне, те ће у недалеком времену — иако не у ратној служби, а оно свакако у војној нашој армији, нарочито пак ловачком батаљуну број 23 служити на част, а непријатељима на страх.

Монархија, која у својим редовима има овакових часника, не треба да се брине за будућност, па овакав дух продире и до најнижега војника, чинећи нашу армију управо непродобивом.

«Нар. Нов.»

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист «Њиву», нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — разда његова свестране напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује.

Прелистајте нашу «Њиву» од године 1898., 1899., 1900., 1901., 1902., 1903., 1904., 1905., 1906., 1907., 1908., 1909., 1910., 1911., 1912. и 1913. па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо ономе циљу, који смо себи истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ра-

тарима за ових петнаест година излажења свога одобрава нас да прио-немо из све снаге и даље: да наша «Њива» буде из дана у дан све то боља и све то лепша, а тиме српскоме ратару све то милија — једном речју: да лист «Њива» буде у ратарској кући мио недељни гост и поуздани саветник у свему оном, што српски ратар ваља да зна и да чини свога добра и своје среће ради.

У то име излазиће «Њива» и од сада са овим подеснијим насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, вртарства, виноградарства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаће вам у земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће, колико зна, може и уме, на његове питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби.

Претплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу «Њиви» **само 3 круне годишње.**

Поред ове малене цене, добивају наши претплатници забадава и календар на поклон

као бесплатни божићни прилог „Њиви“-и њеним читаоцима.

Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист «Њива» — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак.

У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: **да се претплате на „Њиву“ одмах од првих бројева**, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно онамо и на ону пошту, на коју нам то јасно и разговетно означе.

Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију.

Претплата с шиље поштаноскем упутницом на атресу: А „Nyíva“ kiadóhivatalának — Budapest, IV., Egyetem-utca 4., Franklin-Társulat.

Уредништво и наклада „Њиве“

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали, да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

О Г Л А С И.

ОГЛАСИ

се примају у наклади

„ЊИВЕ“

Budapest, Egyetem-utca 4.

Претплаћујте се на народни лист „ЊИВУ“ Претплата се шаље на «Nyíva» Budapest, IV. kerület, Egyetem-u. 4. sz.